

Sygn. akt I CSK 2392/22

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Kowalski

w sprawie z powództwa J. S.
przeciwko M. M.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 22 września 2021 r., sygn. akt I AGa 116/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od M. M. na rzecz J. S. kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 22 września 2021 r. w sprawie z powództwa J. S. przeciwko M. M. o zapłatę należy podnieść, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, o przede wszystkim publicznoprawnym celu (postanowienia SN: z 7 października 2020 r., II CSK 670/19; z 24 lutego 2016 r., V CSK 488/15). Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej

instancji kończącego postępowanie w sprawie. Rolą skargi kasacyjnej nie jest korygowanie wszelkich orzeczeń sądowych zawierających uchybienia, lecz ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i prawa pozytywnego.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący przytoczył przesłanki z art. 398⁹ § 1 punkt 1 i 4 k.p.c., tj. istnienie istotnego zagadnienia w sprawie, oraz oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Przedstawienie okoliczności, uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, polega na sformułowaniu samego zagadnienia oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także, na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09 i z 12 marca 2010 r., II UK 400/09). Przedstawione Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne, poza tym powinno pozostawać w związku ze sporem i mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a ponadto dla praktyki sądowej (por. postanowienie SN z 24 kwietnia 2014 r., II CSK 600/13).

Skarżący wskazał, że w sprawie występują następujące zagadnienia prawne: czy dopuszczalne jest stosowanie sankcji cywilnoprawnej zastrzeżonej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania - stosownie do

treści art. 483 § 1 k.c. ustalonej w umowie o dzieło zawartej przy udziale leasingodawcy, w sytuacji gdy przedmiot umowy, którego wykonanie obwarowane jest karą umowną - ulega wolą stron istotnej zmianie w taki sposób, że kara umowna przestaje spełniać swe ustawowe funkcję (tj. funkcję kompensacyjną, stymulującą i symplifikującą) z uwagi na jej „oderwanie” od pierwotnego przedmiotu umowy oraz czy cesja praw i obowiązków z umowy wzajemnej, gdzie należyte wykonanie przedmiotu umowy zabezpieczone jest karą umowną zastrzeżoną na rzecz cedenta skutkuje uprawnieniem cesjonariusza do naliczenia kary umownej powstałej nie po stronie cedenta ale samego cesjonariusza, z uwagi na zasadę *nemo plus iuris in alium transferre potest quam ipse habet*.

Skarżący powinien zawrzeć w skardze wyodrębniony wywód prawny wskazujący, w czym przejawia się oczywistość naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienia SN: z 5 września 2008 roku, I CZ 64/08, z 19 grudnia 2001 roku, IV CZ 200/01, z 9 czerwca 2008 roku, II UK 37/08). Tymczasem pozwany prowadzi polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu *meritii* pod pozorem nieprawidłowości w stosowaniu prawa. Zagadnienie prawne powinno, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy, wynikające z dokonanych przez sąd ustaleń, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy a przy tym winno dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości (postanowienie SN z 24 czerwca 2021 r., III CSK 77/21). Natomiast skarżący sformułowane zagadnienia odnosi do odmiennego stanu faktycznego niż ten który został ustalony przez sąd orzekający w sprawie, pomijając okoliczność, że Sąd Najwyższy jest nim związany. Przedstawione przez skarżącego zagadnienia w istocie wiążą się z ustaleniem stanu faktycznego i jego oceną. Zagadnienia te nie mają cechy istotności a nadto charakteru ogólnego, ponieważ dotyczą konkretnego przypadku pozwanego. Zagadnienie prawne, w rozumieniu w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinno tymczasem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do

treści przepisu, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie szczegółowych elementów podstawy zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Natomiast oparcie wniosku na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania przez skarżącego niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka (*prima facie*), bez konieczności pogłębionej analizy, sprzeczności wykładni lub zastosowania prawa materialnego lub procesowego z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (m.in. postanowienia SN: z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08).

Skarżący wskazał, że oczywistej zasadności skargi upatruje w tym, że Sąd Apelacyjny koncentrując swą uwagę na problemie „nowacji”, który był zasadniczym zagadnieniem prawnym wymagającym rozstrzygnięcia na gruncie niniejszego sporu jednocześnie w sposób marginalny i wadliwy rozstrzygnął inne, istotne kwestie podnoszone w apelacji pozwanego, mające niewątpliwą wpływ na wynik sprawy. Wskazuje na niewłaściwe zastosowanie art. 483 § 1 w zw. z art. 484 § 1 i 2 k.c. i przyjęcie, iż zasadne było obciążenie pozwanego sankcją kary umownej, mimo że doszło do istotnej modyfikacji zobowiązania pierwotnego w zakresie przedmiotu umowy, powodującej zerwanie związku kary umownej z wykonaniem przedmiotu umowy oraz wadliwe zastosowanie art. 491 k.c. i przyjęcie, że na dzień 24 czerwca 2016 r. brak było podstaw do skutecznego złożenia odstąpienia od umowy przez powoda, na skutek braku współdziałania powoda oraz P. w zakresie ostatecznego określenia parametrów przedmiotu umowy, mimo że wcześniej Sąd kategorycznie przyznał, iż przedmiot umowy ulegał permanentnym modyfikacjom postulowanym przez powoda. Tymczasem z ustaleń Sądu Apelacyjnego, co wprost wskazano w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, wynika, że nie doszło do aneksowania przez pozwanego i P. S.A. umowy. Uzgodnienia były dokonywane przez powoda i pozwanego poza wiedzą P. S.A. i nie zostały ustalone w formie pisemnej zastrzeżonej pod rygorem nieważności. Pozwany podejmując się dokonania kolejnych zmian w przedmiocie umowy był świadom, że wymagają nie tylko dodatkowej pracy ale i czasu, a mimo to nie dążył do odpowiedniego

przesunięcia terminu realizacji umowy. Sąd ustalił ponadto, że przed złożeniem przez pozwanego oświadczenia z 24 czerwca 2016 r. o odstąpieniu od umowy powód kilkakrotnie nie tylko zgłaszał gotowość odebrania przedmiotu umowy, ale także sam podejmował działania zmierzające do wydania mu linii do obróbki drewna.

Skarżący nie sprostął wymogom wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej przedstawiając w istocie taką samą argumentację prawną i faktyczną przy wykazywaniu obu podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie wniosku stanowi próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Ponadto jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie SN z 18 listopada 2020 r., III PK 192/19).

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265 z późn. zm.).

[as]

